

THE STUDY OF GUIDELINE FOR STUDENT NEEDS TO GRADUATE REGARDING AVIATION SAFETY IN ORDER TO WORK WITH THE ESTABLISHMENT WHILE PERFORMING COOPERATIVE EDUCATION IN THE AVIATION INDUSTRY ACCORDING TO THE CONCEPT OF A LEARNING ORGANIZATION: THE CASE STUDY OF COLLEGE OF AVIATION AND TRANSPORTATION, SRIPATUM UNIVERSITY

Manuscript Submission Data: 2023, October 1

Article Editing Date: 2023, October 20

Article Accepted Date: 2023, November 4

Veerapat Kesaruk*

Supaporn Sornin*

Phanuphong Klinfueang**

ABSTRACT

This research aims to study the guideline for student's needs before graduation regarding aviation safety in order to work with the establishment while performing cooperative education in the aviation industry under the concept of a learning organization: A case study of the College of Aviation and Transportation, Sripatum University. This research applied qualitative research design using an in-depth interview method with three enterprises in the aviation industries, both on the ground and in the air and three administrators of the College of Aviation and Transportation, Sripatum University. The interview form was used as a research instrument for this study. The results from the study of the guideline for student's needs before graduation regarding aviation safety in order to work with the establishment while performing cooperative education in the aviation industry under the concept of a learning organization revealed that every organization in the aviation industry placed a high priority on personnel development and the importance of implementing Peter M. Senge's ideas for effective management. Therefore, from the organizational learning perspective, the management of the College of Aviation and Transportation, Sripatum University must be aware and give importance to develop the students as individuals aligned with the theory of Peter M. Senge and integrated the concept of aviation safety with the safety theory in the curriculum. As a result, the school could produce professional that meet the needs of the aviation industries, particularly in line with the International Civil Aviation Organization (ICAO).

Keywords: Learning Organization, Aviation Safety, Cooperative Education, College of Aviation and Transportation, Sripatum University.

* College of Aviation and Transportation, Sripatum University

** Air Command and Staff College RTAF

Corresponding author e-Mail: Veerapat.ke@spu.ac.th, Supaporn.so@spu.ac.th and Bleachadv@gmail.com

การศึกษาแนวทางการต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้าน ความปลอดภัยการบินขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการ ในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม)

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 1 ตุลาคม 2566

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 20 ตุลาคม 2566

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 4 พฤศจิกายน 2566

วีรภัทร เกษะรักษ์*

สุภาพร สอนอินทร์*

ภาณุพงษ์ กลิ่นเฟื่อง**

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบิน ขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการบิน จำนวน 3 องค์กร และผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าจากการศึกษาแนวทางการต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินขณะปฏิบัติสหกิจศึกษา เพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม) ทำให้ทราบว่าทุกองค์กรในภาคอุตสาหกรรมการบินให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรและให้ความสำคัญของการปฏิบัติตามแนวคิดของ Peter M. Senge สำหรับการรับบุคลากรเข้าทำงานและเพื่อให้การบริหารจัดการงานมีประสิทธิภาพ ดังนั้นแนวทางการต้องการบุคลากรด้านความปลอดภัยการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารของวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่ตรงกับทฤษฎีของ Peter M. Senge ในภาพของการสอดแทรกเรื่องความปลอดภัยเข้าไปบูรณาการกับทฤษฎีแล้วหลักสูตรจะสามารถผลิตบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการบินที่ปฏิบัติอยู่ในแนวทางขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) ได้

คำสำคัญ: องค์กรแห่งการเรียนรู้, ความปลอดภัยการบิน, สหกิจศึกษา, วิทยาลัยการบินและคมนาคม, มหาวิทยาลัยศรีปทุม

* วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

บทนำ

ในช่วงหลังจากการเกิดโรคระบาด Covid-19 อุตสาหกรรมทางการบินมีการเปลี่ยนแปลงและมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเปิดรับบุคลากรกลับเข้าไปทำงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งการจะสร้างนักศึกษาให้ได้ตามความต้องการของอุตสาหกรรมนั้น การบริหารจัดการภาระหน้าที่ต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายก็เป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการวางแผนการจัดองค์กร การจัดการคนเข้าทำงาน การขึ้นนำ และการควบคุม ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ปัจจุบันได้เกิดกระแสแนวคิดในรูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพัฒนาองค์กร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเวลาเดียวกันได้ คือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) ซึ่งหมายถึง การทำให้คนในองค์กรเรียนรู้ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งจากภายใน และภายนอกเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง และการดำเนินงานขององค์กรอันจะนำมาซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร (บุญดี บุญญากิจ, นางลักขณ์ ประสพสุขโชคชัย, ดิสพงษ์ พรชนกนาถ และปรียวรรณ กรรณล้วน, 2548)

วิทยาลัยการบินและคมนาคม หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมการบิน โดยการเปิดหลักสูตรด้านความปลอดภัยการบิน ในระดับปริญญาตรี มีพันธกิจหลักที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการความปลอดภัยการบิน เพื่อมีสมรรถนะวิชาชีพในอุตสาหกรรมการบิน

เพื่อเป็นการหาแนวทางความต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบิน ขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้เป็นประโยชน์กับนักศึกษาที่เรียนและยังเป็นการพัฒนาวิทยาลัยการบินและคมนาคมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยการบิน ตลอดจนพัฒนานักศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ในด้านความปลอดภัยการบิน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา และดูแลนักศึกษาของวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางความต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบิน ขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบิน ตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม) เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนากับนักศึกษา รวมถึงการต่อยอดหลักสูตรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยการบิน และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตตลอดจนตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางความต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

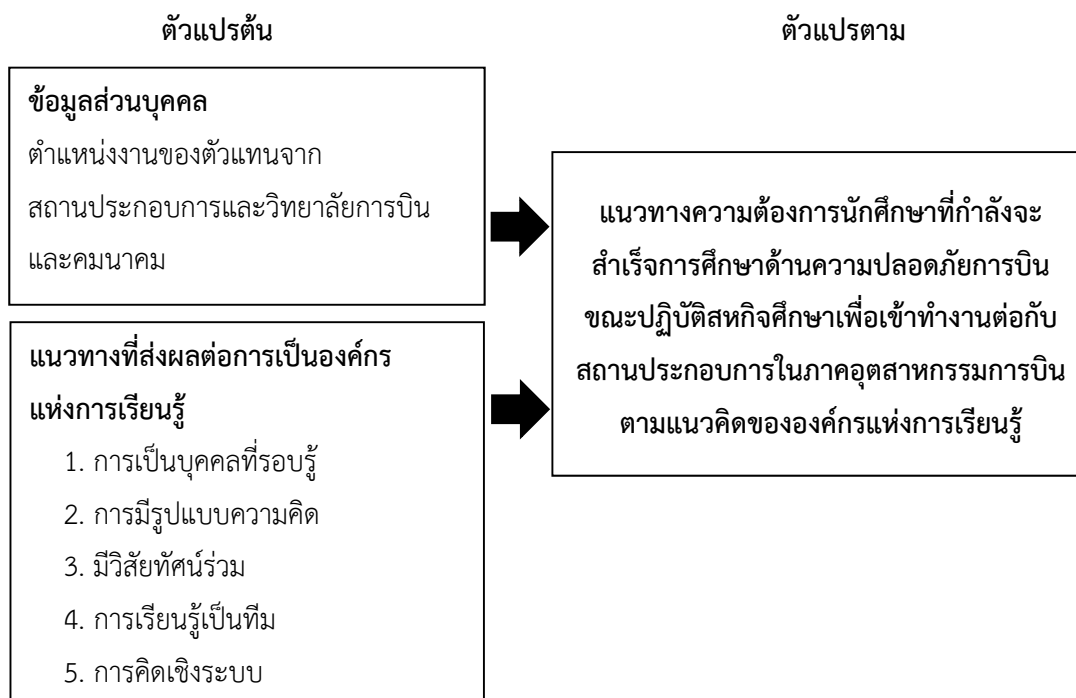
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางความต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบิน ขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขอนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดความรู้ของ Peter M. Senge
2. องค์กรแห่งการเรียนรู้
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบบริหารนิรภัยการบินโดย ICAO หรือเสาหลักทั้งสี่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของปีเตอร์ เซงเก้ (Peter M. Senge)

ระบุว่า การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นการสร้างวินัยของบุคลากรในองค์กรประกอบด้วย วินัย 5 ประการ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Personal mastery) บุคลากรขององค์การเป็นรากฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีคุณลักษณะที่เรียกว่า Human mastery คือ เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้อยู่เสมอต่อเนื่องมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของตน มุ่งสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้

2. การมีแบบแผนความคิด (Mental models) คือ การที่บุคลากรในองค์การรับรู้และเข้าใจงานที่ทำแบบองค์รวม สามารถเชื่อมโยงตำแหน่งที่ตนอยู่กับภาพรวมทั้งหมดได้ เข้าใจชัดเจนในแบบแผน ความคิด ความเชื่อที่ดี ส่งผลต่อการตัดสินใจ และการกระทำของตนเพื่อพัฒนาความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยองค์การจะต้องสนับสนุนและสร้างให้คนในองค์การมีการฝึกตนเองให้เป็นคนที่ไม่ใฝ่เรียนรู้

3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared vision) เป็นการสร้างทัศนะของความร่วมมือกันอย่างยึดมั่นของบุคลากรในองค์การ สร้างความตระหนัก และความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขององค์การให้เกิดการยอมรับ ยินยอมพร้อมใจ และให้ข้อผูกพันต่อจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานภายใต้จุดหมายเดียวกัน เป็นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และมีการสื่อสารให้รับรู้ในทุกระดับเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

4. การเรียนรู้เป็นทีม (Team learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิก โดยอาศัยความรู้และความคิดของสมาชิกในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาความรู้ และความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น จนเกิดเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่ม และกลุ่มควรลดสิ่งที่ก่อให้เกิดอิทธิพลครอบงำ แนวความคิดของสมาชิก พร้อมทั้งกระตุ้นให้กลุ่มมีการสนทนาและอภิปรายอย่างกว้างขวางเพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์การ

5. การคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) เป็นส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และนำมาซึ่งการพัฒนาแบบยั่งยืนขององค์การ เป็นการมองเห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในรูปแบบที่ไม่หยุดนิ่ง และไม่มองแบบแยกส่วน จุดสำคัญของความคิดเชิงระบบก็คือ ข้อมูลย้อนกลับ การเรียนรู้จากประสบการณ์และจากคนอื่น ๆ ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ที่ว่าจะเกิดขึ้นทุกส่วนที่ประกอบกันเป็นระบบขององค์การ

ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบบริหารนิรภัยการบินโดย ICAO หรือเสาหลักทั้งสี่

กรอบงานของระบบบริหารนิรภัยการบินโดย ICAO ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก หรือเสาหลักทั้งสี่ คือ

เสาที่ 1 นโยบายความปลอดภัยและเป้าประสงค์ ระบบบริหารนิรภัยการบิน (SMS) ต้องมีนโยบาย เป้าประสงค์ และกระบวนการทำงานที่กำหนดถึงบุคคล หน่วยงาน หน้าที่รับผิดชอบ อำนาจดำเนินการ ความรับผิดชอบสูงสุด และความคาดหวัง ที่สำคัญยิ่งคือ ความปลอดภัยต้องถือเป็นคุณค่าหลักขององค์กรระบบบริหารนิรภัยการบิน ต้องผนวกเอาข้อกำหนดที่ชัดเจนสำหรับทุกหน่วยปฏิบัติการด้วยระบบเอกสารที่ระบุถึงกระบวนการทำงาน การควบคุม การฝึกอบรม ขั้นตอนการวัดผล และระบบบริหารการเปลี่ยนแปลง

เสาที่ 2 การบริหารความเสี่ยง ระบบที่เป็นกิจจะลักษณะในการบ่งชี้และบริหารความเสี่ยงคือ พื้นฐานในการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่รับได้ ระบบบริหารความเสี่ยงที่ได้รับการออกแบบมาอย่างดีนั้น จะพรรณากระบวนการที่คาบเกี่ยวระหว่างหน่วยงาน ระบุถึงตัววัดผลงาน (KPI) และวัดประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบประเมินความเสี่ยงอย่างมีหลักการ และดำเนินการควบคุมเพื่อบรรเทาความเสี่ยงนั้นการบริหาร

ความเสี่ยงให้ได้ประสิทธิผลต้องมีความเข้าใจอย่างดีในระบบงาน ระบบดังกล่าวประกอบด้วย ตัวองค์กร กระบวนการทำงานและขั้นตอนการทำงาน คน เครื่องมือและอุปกรณ์ และอาคารสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติภารกิจขององค์กรให้ลุล่วง

เสาที่ 3 การประกันความปลอดภัย องค์กรต้องจัดให้มีการประชุมทบทวนการบริหารงานเป็นประจำ เพื่อมั่นใจได้ว่าเป้าหมายนิรภัยการบินสู่ผลลัพธ์การประกันความปลอดภัยใช้ข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง อาทิ การตรวจประเมิน การสอบสวนในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนิรภัยการบิน การเฝ้าติดตามตัวบ่งชี้ในขั้นตอนการทำงาน และข้อมูลที่รายงานมาจากพนักงานในระบบรายงานของพนักงาน หลักการสำคัญของการบริหารนิรภัยการบิน หรือ SMS คือ ระบบกำกับดูแลทั้งหลายเหล่านี้จะต้องถูกนำเข้าสู่ระบบของการประชุมติดตามในการบริหารงาน เมื่อกล่าวถึงการตรวจประเมินภายในสำหรับระบบบริหารนิรภัยการบิน จะกำหนดความรับผิดชอบโดยตรงด้านนิรภัยการบินไว้ในทุกกระบวนการทำงานให้กับเจ้าของกระบวนการนั้น ขณะเดียวกันผู้จัดการของหน่วยปฏิบัติการจะได้รับมอบหมายความรับผิดชอบให้เฝ้าติดตามกระบวนการทำงานของตนด้วยโปรแกรมตรวจประเมินภายใน

เสาที่ 4 การส่งเสริมนิรภัยการบิน ท้ายสุดแล้วองค์กรต้องส่งเสริมนิรภัยการบินอย่างต่อเนื่องให้เป็นคุณค่าหลัก ด้วยการดำเนินการให้เป็นวัฒนธรรมนิรภัยการบิน/ ความปลอดภัยขององค์กร ซึ่งการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยนี้ต้องเริ่มที่ส่วนบนขององค์กร จากหัวหน้าผู้บริหาร CEO ลงไปถึงพนักงานระดับล่างสุด ทุกคนต้องเข้าใจบทบาทของตนในการคงไว้ซึ่งการปฏิบัติการอย่างปลอดภัย และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการควบคุมและการลดความเสี่ยงให้ต่ำลง

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามโครงสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่นำมาปรับใช้ คือ องค์ประกอบองค์กรแห่งการเรียนรู้ 5 ด้าน ตามแนวคิดทฤษฎีของ Peter M. Senge (1990) และกรอบงานของระบบบริหารนิรภัยการบินโดย ICAO หรือเสาหลักทั้งสี่

ประชากรและตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนผู้ประกอบการที่มีบทบาทในการคัดเลือกบุคลากรในอุตสาหกรรมการบินที่นักศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม เข้าปฏิบัติสหกิจศึกษา ประกอบไปด้วย 3 องค์กร แบ่งเป็นองค์กรละ 3 คน ได้แก่

1. บริษัท บริการภาคพื้น ท่าอากาศยานไทย จำกัด (AOTGA)

ตำแหน่ง Safety Manager จำนวน 1 คน

2. บริษัท บางกอกโฟลท์เซอร์วิส จำกัด (Bangkok Flight Services)

ตำแหน่ง Passenger Services และ Ramp Operations Manager จำนวน 1 คน

3. บริษัท ไทย โลอ้อน เมนทารี จำกัด (Thai Lion Air)

ตำแหน่ง หัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคล จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร และคณาจารย์ของวิทยาลัยการบินและคมนาคม จำนวน 3 คน ประกอบไปด้วย คณบดีวิทยาลัยการบินและคมนาคม ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ และผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

เครื่องมือวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีชุดแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือ ดังนี้

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลทางด้านเอกสารใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการบิน ทั้ง 3 องค์กร คือ บริษัท บริการภาคพื้น ท่าอากาศยานไทย จำกัด (AOTGA) บริษัท บางกอกโฟลท์เซอร์วิส จำกัด (Bangkok Flight Services) บริษัท ไทย โลอ้อน เมนทารี จำกัด (Thai Lion Air) และผู้บริหารของวิทยาลัยการบินและคมนาคม จำนวน 3 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ทำการศึกษาไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการจดบันทึกข้อมูลและการบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยขออนุญาต เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบ และตรวจทานความถูกต้องย้อนกลับในภายหลังได้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นข้อมูลทางด้านวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาศึกษา และวิเคราะห์ตามกระบวนการของงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) กล่าวคือ วิเคราะห์ถึงประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากนั้นนำประเด็นสำคัญมาแยกเป็นประเด็นย่อย และหัวข้อย่อย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากภาพรวมไปจนถึงวิเคราะห์ถึงประเด็นย่อย เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้น ได้ทำการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ ซึ่งจะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้อาจมาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบได้ข้อค้นพบมาเหมือนกันแสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง และจากนั้นทำการนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการเชิงบรรยาย (Descriptive research)

ผลการวิจัย

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของภาคอุตสาหกรรมการบินและผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคมถึงแนวทางความต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบิน ตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม) ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านที่ 1 นักศึกษาที่เป็นบุคคลที่รอบรู้ตามความต้องการนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินของภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ความสำคัญเป็นส่วนใหญ่ทุกข้อ ยกเว้นข้อย่อยด้านการเฝ้าหาความรู้การเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ข้อบังคับและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทกับองค์กรโดยเฉพาะด้านความปลอดภัยทางการบิน ที่ผู้เชี่ยวชาญจากบริษัท ไทย ไล้ออน เมนทอรี บริการภาคพื้น ท่าอากาศยานไทย ยังมองว่าไม่จำเป็นที่จะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่องค์กรจะมีการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีประมาณ 20 ปี ถึงเปลี่ยนใหม่ด้วยเทคโนโลยีเป็นเทคโนโลยีเฉพาะด้าน มีราคาสูง ดังนั้นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาต้องมาเรียนรู้เทคโนโลยีโดยตรงกับองค์กร แต่ทั้งนี้ระหว่างเรียนก็สามารถศึกษาหาข้อมูลในเบื้องต้นได้ และในส่วนของผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคม ได้เน้นให้หลักสูตรฯ ได้ฝึกฝนในนักศึกษาเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น สนใจ เฝ้าหา และมีความตั้งใจที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของตนเองอยู่ตลอดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริงด้านความปลอดภัย เช่น การเสริมด้านภาษาอังกฤษ และมีการสอดแทรกรายวิชาใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการบิน คือ วิชาโดรน หรืออากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle: UAV) และพนักงานอำนวยความสะดวกที่จะตอบโจทย์ความต้องการกับภาคอุตสาหกรรมการบินบรรจุในเล่มหลักสูตรฯ

ด้านที่ 2 การมีรูปแบบความคิดของนักศึกษาตามความต้องการนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินของภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญที่บุคลากรทางด้านการบินจะต้องมีแนวความคิดที่ตระหนักถึงความปลอดภัยเป็นลำดับแรก (First priority) เพราะการทำงานด้านการบินต้องมีความรับผิดชอบในด้านทรัพย์สินและชีวิตเป็นสำคัญ โดยที่ทุกคนจะต้องมีรูปแบบความคิดตั้งแต่ ต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยการหาข้อมูลประกอบในการพัฒนาการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และความสำเร็จขององค์กร สามารถเชื่อมโยงแนวความคิด วิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรและสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีกระบวนการคิด การตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และการรายงานปัญหาด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และสามารถวางแผนการปฏิบัติงานตามนโยบายด้านความปลอดภัยขององค์กร มีความคิดใหม่ ๆ ที่จะนำเสนอเพื่อพัฒนาองค์กรอยู่เสมอ ในส่วนของผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคมได้มีการวางแผนทางปฏิบัติกับนักศึกษาเพื่อฝึกให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบโดยการมอบหมายการทำงานเป็นทีมจากการทำกิจกรรมของคณะ หรือการทำกิจกรรมภายในหลักสูตรฯ และในด้านความช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้สอนในการให้คำแนะนำเรื่องการวางแผนการเรียนของตนเองก่อน และหลังเรียนของนักศึกษา

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาจุดนี้โดยการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนักศึกษาเพื่อถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ

ด้านที่ 3 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินของภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีวิสัยทัศน์ร่วม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญในทุก ๆ ด้านที่หลักสูตรฯ จะต้องนำไปเป็นแนวทางในพัฒนานักศึกษาและหลักสูตรฯ คือ จะต้องเป็นคนที่ยอมรับวิสัยทัศน์ขององค์กร สามารถนำมากำหนดเป็นเป้าหมายและทิศทางในการปฏิบัติงานของตนเอง รวมถึงการมองเห็นภาพว่าองค์กรจะเป็นอย่างไรในอนาคต การเป็นคนที่มีทัศนคติที่ดีว่าจะทำอะไรเพื่อที่จะทำให้วิสัยทัศน์ด้านความปลอดภัยขององค์กรบรรลุผลสำเร็จ โดยไม่ติดกับสถานการณ์แวดล้อมในปัจจุบัน ต้องสนใจในด้านความปลอดภัยการบิน มีการสื่อสารด้านความปลอดภัย เป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลลัพธ์ด้านความปลอดภัยที่จะก่อให้เกิดเป็นอุปสรรคต่อองค์กรอยู่เสมอ ในส่วนของผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคมกล่าวว่า คณาจารย์จะต้องให้ความสำคัญเรื่องนี้มาโดยตลอด จะต้องพัฒนาในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักศึกษาเพราะวิสัยทัศน์ในการสอนของวิทยาลัยการบิน คือ การเรียนกับบุคลากรที่เชี่ยวชาญจริงทางด้านการบินที่จะมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฯ ให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน การเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง และการสร้างความภูมิใจ ความรักให้กับนักศึกษาในขณะที่ศึกษาอยู่ ตัวอย่างกิจกรรม เช่น กิจกรรมการรับน้องภายในวิทยาลัยการบิน และมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ และเป็นการปลูกฝังวิสัยทัศน์ร่วมกันที่ดี

ด้านที่ 4 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินของภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องเรียนรู้เป็นทีม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญเรื่องการทำงานเป็นทีมที่ตระหนักความปลอดภัยเป็นลำดับแรก (First priority) ของการทำงานในภาคอุตสาหกรรมการบินเป็นอย่างยิ่ง โดยหลักสูตรฯ จะต้องมีการพัฒนาให้นักศึกษาได้เห็นถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ไม่ว่าจะเป็นการที่เป็นผู้มีความมุ่งมั่น และยึดมั่นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทีมงาน และขององค์กรอย่างกระตือรือร้น สามารถนำเอาข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นร่วมกันได้ รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อมาช่วยสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และเผยแพร่ให้เพื่อนร่วมงานได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน สามารถสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงหลักการด้านความปลอดภัยการบินให้กับเพื่อนร่วมงาน หรือบุคลากรในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเป็นผู้ที่ยอมรับและตั้งใจที่จะเข้ารับการอบรมด้านความปลอดภัยการบินตามมาตรฐานสากลจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเป็นการพัฒนาองค์กร ในส่วนของผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคมได้ให้แนวทางในการพัฒนาการสร้างความสนใจในการเข้ารับการอบรมของนักศึกษา คือ การส่งเสริมให้ทุกวิชาในหลักสูตรฯ ที่เปิดสอนในเทอมนั้น ๆ ให้มีการเชิญวิทยากรที่ตรงกับวิชาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาตลอดจนการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนที่ต้องเน้น และทำให้นักศึกษาได้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ รวมถึง

การสอน หรือการถ่ายทอดความรู้จากเพื่อนสู่เพื่อน พี่สู่น้อง เพราะเป็นการได้เพิ่มพูนความรู้ในศาสตร์วิชาชีพของตนเอง

ด้านที่ 5 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินของภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการคิดเชิงระบบ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญในทุก ๆ ด้าน ที่หลักสูตรฯ จะต้องนำไปเป็นแนวทางในพัฒนานักศึกษา และหลักสูตรฯ คือ การมีการวางแผนงานก่อนจะปฏิบัติงานเสมอ และปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอนจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังอย่างเป็นระบบ เป็นผู้ที่ไม่เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขปัญหาด้วยการเชื่อมโยงเหตุและผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเก็บผลลัพธ์ของข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในอนาคต สามารถปรับเปลี่ยนภารกิจตามสถานการณ์อย่างเป็นระบบหรือเป็นขั้นตอน ที่จะสามารถบรรลุผลในงานที่กำลังปฏิบัติ เป็นผู้มีความสามารถในการประเมินความเสี่ยง (Risk management) ของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อประโยชน์ผู้ปฏิบัติงานและขององค์กรในด้านความปลอดภัย และมีความคิดและสามารถมองถึงภาพรวมของระบบการจัดการด้านความปลอดภัย Safety Management System ได้อย่างเป็นระบบและนำมาปรับใช้ภายในองค์กรเพื่อการพัฒนาตนเอง และสถานประกอบการ ในส่วนของผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคมกล่าวว่า ในหลักสูตรฯ ได้มีการพัฒนานักศึกษาโดยการระบุเป็นรายวิชาเรียน เพื่อฝึกให้นักศึกษามีการคิดเชิงระบบในด้านของความปลอดภัยการบิน เช่น วิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน (SMS: Safety Management System) วิชาการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยการบิน ฯลฯ ซึ่งทุกวิชาจะให้ความสำคัญที่เน้นการฝึกให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติให้เห็นภาพจริง เพื่อเกิดทักษะ และมีความรู้ด้านความปลอดภัยการบิน เป็นต้น ซึ่งรายวิชาในหลักสูตรก็จะตอบโจทย์ในส่วนของการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา และลำดับขั้นตอนการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ภาคอุตสาหกรรมการบิน ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดทฤษฎีของ Peter M. Senge ทุกด้าน และทุกข้อ ดังนั้นการนำแนวคิดทฤษฎีของ Peter M. Senge มาใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้จึงตอบโจทย์ และตรงประเด็นที่องค์กรภาคอุตสาหกรรมการบินให้การยอมรับและให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการความปลอดภัยการบิน มหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อผลิตบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดของ Peter M. Senge

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางความต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (กรณีศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การศึกษาแนวทางความต้องการนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาด้านความปลอดภัยการบินขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อเข้าทำงานต่อกับสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการบินตามแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้พบว่า ทุกองค์กร และผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคมให้ความสำคัญกับการพัฒนานักศึกษา

และให้ความสำคัญ และนำไปปฏิบัติตามแนวคิดของ Peter M. Senge เพื่อให้การบริหารจัดการงานมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงแนวทางความต้องการนักศึกษาจบใหม่ที่จะเข้าไปร่วมงานกับองค์กรการบิน ทั้งในด้านความปลอดภัย หรือด้านอื่น ๆ ของอุตสาหกรรมการบิน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการนำหลักทฤษฎีของ Peter M. Senge ไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรด้านความปลอดภัยการบินของ บริษัท บางกอกโฟลท์เซอร์วิส จำกัด (Bangkok Flight Services) ที่ได้ให้ความสำคัญในการนำหลักการมาใช้ในการบริหารและพัฒนางานพัฒนาบุคลากร เพื่อให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จตามหลักการของ Peter M. Senge และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉันทยาภรณ์ เสาร์เกิด (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานสายบริการ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ชัดเจน โปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม 2) ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ปลุกจิตสำนึกให้บุคลากรรักและสืบทอดในวัฒนธรรมการทำงานที่ดีของมหาวิทยาลัย มีความรัก และความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัย 3) ด้านโครงสร้างองค์กร และระบบการจัดการควรมีโครงสร้างการบริหารงานที่คล่องตัวมอบหมายภารกิจ และความรับผิดชอบให้หน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและชัดเจน 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัย และสะดวกต่อการใช้งาน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ด้านความสามารถของบุคลากรการเสริมแรงและการจูงใจ มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน โครงการสัมมนา อบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะที่จำเป็นในการพัฒนางาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการบิน
2. วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาสร้างศักยภาพให้กับนักศึกษาเพื่อให้เป็นบุคลากรทางด้านความปลอดภัยการบินที่ตรงกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยตามหลักทฤษฎีของ Peter M. Senge (1990) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยการบิน มาประยุกต์ใช้ต่อความต้องการบุคลากรด้านความปลอดภัยการบินในภาคอุตสาหกรรมการบิน ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับหลักทฤษฎีอื่นเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้งานวิจัยทรงคุณค่ามากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จไม่ได้ หากขาดความกรุณาจากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการบิน คือ บริษัท บริการภาคพื้น ท่าอากาศยานไทย จำกัด (AOTGA), บริษัท บางกอกโฟลท์เซอร์วิส จำกัด (Bangkok Flight Services) และบริษัท ไทย โลอัน เมนทารี จำกัด (Thai Lion Air) ที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลการทำวิจัย ในครั้งนี้ นอกจากนั้นผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารวิทยาลัยการบินและคมนาคม พล.อ.อ.พิพร กลั่นเฟื่อง คณบดี วิทยาลัยการบินและคมนาคม, อาจารย์สุภาพร สอนอินทร์ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ และอาจารย์พิสุทธิ รัตนแสนวงศ์ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ที่ให้ข้อคิด คำแนะนำที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์สำหรับข้อมูล ในการทำวิจัยด้านการพัฒนานักศึกษาให้ตอบโจทย์ความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้มีความสอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษา ผู้วิจัยขอขอบเป็นกตัญญูทุกเวทีมาแต่ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านาน

บรรณานุกรม

- ฉันทยาภรณ์ เสาร์เกิด. (2560). *แนวทางการเสริมสร้างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานสายบริการ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บุญดี บุญญากิจ, นงลักษณ์ ประสพสุขโชคชัย, ดิสพงษ์ พรชนกนาถ และปรียวรรณ กรรณล้วน. (2548). *การจัดการความรู้...จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จิราวัฒน์.
- เปี่ยมพงศ์ นุ้ยบ้านด่าน. (2560). *องค์การแห่งการเรียนรู้* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.natres.psu.ac.th/Journal/Learn_Organ/index.htm [2566, 30 กรกฎาคม].
- วิทยาลัยการบินและคมนาคม. (2562). *หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2562). *กรอบแผนนิรภัยในการบินพลเรือนแห่งชาติ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.caat.or.th/th/ย้ายที่ทำการ> [2566, 30 กรกฎาคม].
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Age and Practice of the Learning Organisation*. London: Century Business.